

**CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJOIDEN
PÄIHDE- JA RIIPPUVUUSOHJELMA
Vuosille 2021-2026**

Hyväksytty opetuksen johtoryhmässä 28.9.2021

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 ENNALTAEHKÄISY JA VARHAINEN TUKEMINEN	2
2.1 Centrian kampukset	2
2.2 COPSA, vertaistutorit ja opiskelijat	3
2.3 YTHS	4
3 TUNNISTAMINEN, PUHEEKSIOTTAMINEN JA PUUTTUMINEN	5
3.1 Centrian kampukset	7
3.2 COPSA, vertaistutorit ja opiskelijat	8
3.3 YTHS	8
3.4 Huumausainetestaus	8
3.5 Päähtynyt opiskelija	10
4 HOITOONOHJAUS	11
4.1 Opintoihin paluu opintojen keskeytymisen jälkeen	12
5 SEURAAMUKSET	13
6 PÄIHDE- JA RIIPPUVUUSOHJELMAN SEURANTA	14
7 TOIMIJAT JA YHTEISTYÖTAHOT	15
8 LÄHTEET	

LIITTEET

LIITE 1. Opetustilaisuudesta poistaminen päihdekäytön takia

LIITE 2. Hoitoonohjaussopimus

LIITE 3. Tiedonsiirtolomake ammattikorkeakoululta terveydenhuollolle - Opiskelija velvoitettu esittämään huumausainetestiä koskeva todistus

1 JOHDANTO

Päihde- ja riippuvuusohjelman tavoitteena on edistää opiskelukykyä, terveyttä ja hyvinvointia. Ohjelma on apuna ennaltaehkäisemässä päihteistä ja toiminnallisista riippuvuuksista aiheutuvia haittoja ja helpottamassa puuttumista opiskelijan riippuvuusongelmaan ja selkeyttää hoitoonohjausta. Pitkän aikavälin tavoitteena on myös vaikuttaa opiskelijoiden päihteiden käytön kulttuuriin. Päihde- ja riippuvuusohjelman tarkoituksena on painottaa erityisesti ennaltaehkäisyä, tunnistamista ja varhaista puuttumista ja ohjata toimimaan niin, ettei kenenkään oikeusturvaa loukata.

Ammattikorkeakoululaki (9932/2014 § 36) velvoittaa ammattikorkeakouluja laatimaan kirjalliset toimintaohjeet opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseen ja päihdeongelmaan puuttumiseen, jotta se voi vaatia huumausainetestiä koskevan todistuksen ammattikorkeakoululain määrittämässä tilanteissa. Tämä päihde- ja riippuvuusohjelma täyttää lain määrittämät vaatimukset.

Tässä päihde- ja riippuvuusohjelmassa huomioidaan päihteiden lisäksi myös toiminnalliset riippuvuudet. Riippuvuudella tarkoitetaan ihmisten ja käytettävän aineen tai riippuvuutta aiheuttavan toiminnan suhdetta. Riippuvuus voidaan jakaa toiminnallisiin ja aineellisiin riippuvuuksiin, joista jälkimmäiseen kuuluvat myös päihderiippuvuudet. Päihderiippuvuuksissa aivotoimintaan vaikuttavat päihteen kemialliset vaikutukset, toiminnallisissa stimulaatio tapahtuu aivojen keskushermoston välittäjäaineita aktiivisella, jolloin toiminnasta aiheutuva mielihyvän kokemus näkyy samoilla aivoalueilla, kuin riippuvuutta aiheuttavat päihteet.

Tässä ohjelmassa päihteillä tarkoitetaan alkoholia, huumeita, päihtymistarkoituksessa käytettyjä lääkkeitä sekä tupakkaa, nuuskaa ja sähkösavukkeita. Toiminnallisilla riippuvuuksilla tarkoitetaan tässä ohjelmassa erityisesti opiskelukykyyn vaikuttavia riippuvuuksia, kuten internet- ja peliriippuvuuksia.

Jokaisella korkeakouluyhteisön jäsenellä on oma roolinsa hyvinvoinnin edistämässä. Päihde- ja riippuvuusohjelmassa esitellään eri toimijat ja heidän tehtävänsä ennaltaehkäisyn, tunnistamisen, puuttumisen, hoitoon ohjauksen, seuraamusten ja opiskeluun palaamisen vaiheissa. Toimijat on jaoteltu Centrian kampusten toimijoiden, opiskelijoiden ja opiskelijakunta COPSAn sekä YTHS:n alle. Tämä päihde- ja riippuvuusohjelma koskee Centrian tutkintoon johtavia koulutuksia, avoimen väylän ja täydennyskoulutuksen opiskelijoita sekä vaihto-opiskelijoita.

2 ENNALTAEHKÄISY JA VARHAINEN TUKEMINEN

Opiskelukyvyyllä tarkoitetaan opiskelijan terveyden, voimavarojen, opiskelutaitojen, opiskeluympäristön sekä opetus- ja ohjaustoiminnan yhteissummaa. Opiskelijan opiskelukykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia voidaan tukea ja parantaa näihin tekijöihin vaikuttamalla. Ennaltaehkäisevällä riippuvuus- ja päihdetyöllä sekä matalan kynnyksen tukemisella luodaan opiskelijoille turvallinen opiskeluympäristö, joka kannustaa vastuulliseen suhtautumiseen päihteitä kohtaan ja auttaa välttämään riippuvuuksia.

2.1 Centrian kampukset

Centriassa jokaisella kampuksella on oma **päihdeyhdyshenkilö**. Päihdeyhdyshenkilö vastaa päihteiden käytön ja riippuvuuksien ehkäisystä sekä tukee ongelmatilanteisiin puuttumisessa. Hän antaa neuvoja ja tukea opiskelijoiden päihdeongelmaan puuttumisessa ja puheeksiotossa. Hän vastaa päihteiden käytön takia opetuksesta poistettujen opiskelijoiden ilmoituksista, organisoii ja osallistuu hoitoonohjaukseen, huolehtii opiskelijan kuulemisesta ja koordinoi huumausainetestauksen toteuttamista. Hän toimii myös yhteyshenkilönä päihdeasioissa ammattikorkeakoulun ja muiden toimijoiden, kuten YTHS:n ja hoitoyksiköiden välillä.

Centriassa opiskelijoiden ja koko ammattikorkeakouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja ennaltaehkäisevää toimintaa toteuttaa **hyvinvointifoorumi**. Hyvinvointifoorumin toiminnalla tuetaan opiskelijoiden opiskelutaitoja, voimavaroja, opetusta ja oppimisympäristöjen ja oppimisen saavutettavuutta. Se toimii hyvinvoinnin edistäjänä järjestämällä näkyviä tapahtumia ja ohjelmaa sekä vaikuttamalla opiskelijoiden hyvinvointia koskeviin asioihin.

Hyvinvointifoorumiin kuuluu opinto-ohjaajat, erityisopettaja, opiskelijaedustus opiskelijakunta COP-SAn kautta, oppimisen ja saavutettavuuden asiantuntija, terveydenhoitaja, opintopsykologi, opintoneuvojat, oppilaitospastori sekä tarvittaessa muita tahoja, kuten etsivän nuorisotyön edustaja, oppilaitospoliisi, turvallisuuspäällikkö ja muita asiantuntijoita korkeakoulusta ja sen ulkopuolelta. Centrian ohjauksen toimijoista voi lukea lisää ohjaussuunnitelmasta.

Opettajatutor on opiskelijan lähin tukihenkilö. Opettajatutorit tapaavat opiskelijansa sekä yksilö- että ryhmätapaamisissa. Opettajatutor käy päihde- ja riippuvuusohjelman läpi ryhmänsä kanssa opintojen alkuvaiheessa. Lisäksi yksilötapaamisissa keskustellaan opiskelijan hyvinvoinnista ja voimavaroista. Opettajatutor ottaa tarvittaessa päihteiden käytön tai peliriippuvuuden havainnot puheeksi, ja samalla käydään läpi riippuvuuksien vaikutusta opinnoista suoriutumiseen ja opiskelijan hyvinvointiin. Jos opiskelijan riski- tai ongelmakäyttöä havaitaan, opettajatutor on velvollinen puuttumaan asiaan huolen ilmaisulla ja asiasta kysymällä. Puheeksiotossa luodaan turvallinen ilmapiiri ja yhdessä opiskelijan sovitetaan tarvittaessa asian viemisestä päihdeyhdyshenkilön kautta hoitoonohjausneuvotteluun.

Opinto-ohjaaja on opettajatutorin kanssa yksi avainhenkilöistä, joiden kanssa opiskelija voi puhua matalalla kynnyksellä riippuvuus- tai päihdekysymyksistä. Hän vastaa myös päihde- ja riippuvuusasioita silmällä pitäen opintojen keskeytymisen ennaltaehkäisystä ja opintojen suunnittelusta sekä tukemisesta yhteistyössä muun ohjaushenkilöstön kanssa.

Opinto-ohjaajiin voi olla yhteydessä, kun opinnot kuormittuvat tai ilmenee tarvetta saada ohjausta opintojen ja arjen tasapainottamiseen. Lisäksi opinto-ohjaajat antavat ohjausta ja tukea tilanteisiin, joissa opinnot uhkaavat pitkittyä tai keskeytyä kokonaan.

Opintopsykologi tarjoaa opiskelijoille psyykkisiä ja sosiaalisia voimavaroja tukevaa neuvontaa ja ohjausta. Opintopsykologisen työn tavoitteena on ennaltaehkäistä ja lievittää päihde- ja riippuvuusongelmien riskiä lisääviä elämänhallinta-, ihmissuhde-, opiskelu- ja mielenterveysongelmia. Ohjauksessa tuetaan opiskelijan elämänhallintaa vahvistamalla ongelmanratkaisu- ja stressinhallintakykyä haastavissa elämäntilanteissa. Ohjaukseen liittyy tarvittaessa nuoren päihteiden käytön arviointia tukevia keskusteluja, lyhytterapeuttisia menetelmiä sekä sisäistä ja ulkoista yhteistyötä opiskeluterveydenhuollon (YTHS), opinto-ohjaajien, opettajien ja mielenterveyspalvelujen kanssa.

2.2 COPSA, vertaistutorit ja opiskelijat

Centrian opiskelijakunta **COPSA** toimii opiskelijajäsentensä edunvalvojana ja tarjoaa opiskelijoille liikuntamahdollisuuksia ja vapaa-ajan tapahtumia sekä järjestää ammattikorkeakoulun tutortoimintaa.

Tutorkoulutuksessa käydään läpi vastuullista alkoholin käyttöä ja opiskelijatutorointiin liittyvissä tilaisuuksissa huomioidaan, etteivät kaikki opiskelijat käytä alkoholia ja tapaamisia järjestetään

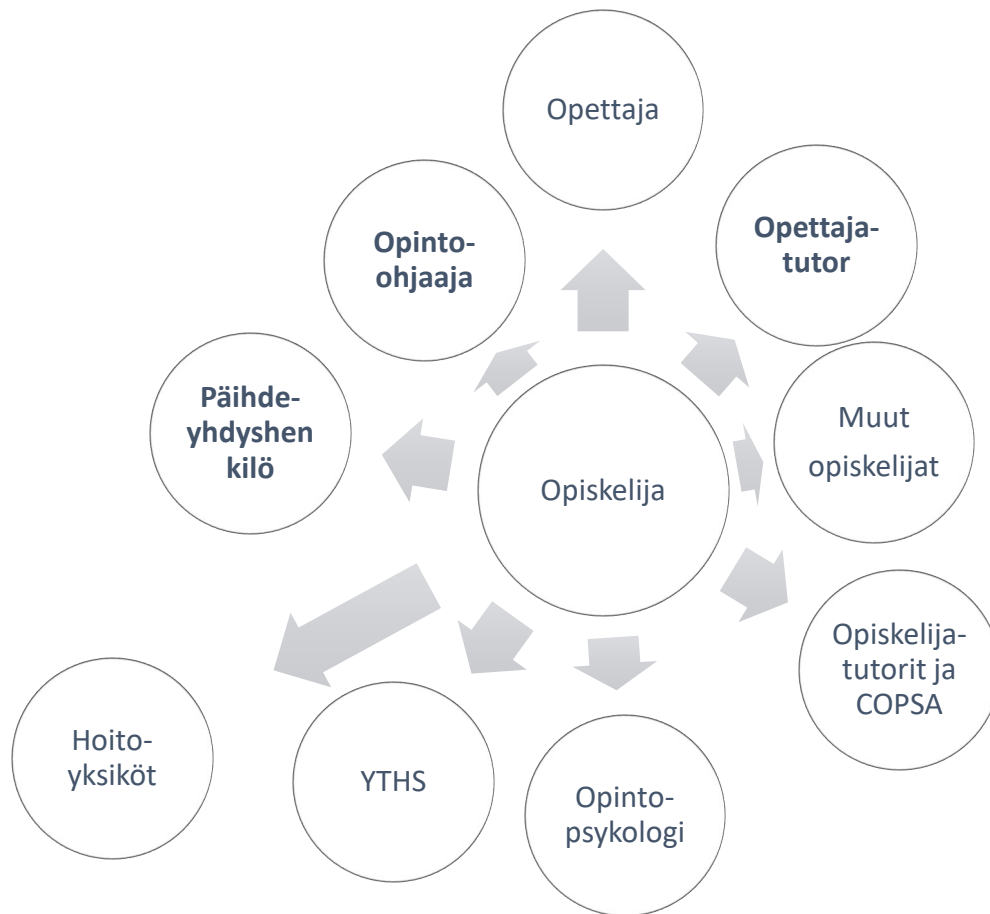
päihde- ja riippuvuusongelmien ja riippuvuusohjelmaan perehtyminen.

Opiskelijat näkevät läheltä toistensa arkielämää opiskeluryhmässä sekä usein myös vapaa-ajalla. Siksi he huomaavat usein ensimmäisenä merkit päihde- tai riippuvuusongelmista. Huolen ilmetessä opiskelija tai opiskelijatutor voi ottaa asian puheeksi ja ilmaista huolensa kyseiselle opiskelijalle ja tarvittaessa opettajatutorille, opinto-ohjaajalle tai päihdeyhdyshenkilönä toimivalle, joka toimii tarvittaessa linkkinä puheeksi ottamisessa ja mahdollisessa hoitoonohjauksessa.

2.3 YTHS

Opiskeluterveyshuolto tarjoaa ohjausta ja neuvoja yleisistä terveyspalveluista ja auttaa myös silloin, kun terveydentilassa alkaa näkyä opiskelukykyä heikentäviä tekijöitä. Terveystoiminta tekee yhteistyötä mm. opintopsykologin ja opinto-ohjaajien kanssa.

Välineinä ennaltaehkäisyssä on terveystarkastus ja tarvittaessa AUDIT-kysely. Opiskeluterveydenhuolto on tapahtumissa mukana pitämällä esillä päihde- ja riippuvuusongelmia ja terveyttä edistäviä aiheita. Se osallistuu myös päihdehaittoja ehkäisevien koulutuksien toteuttamiseen ja osallistuu aiheen kokouksiin sekä toteuttaa opiskeluympäristöjen tarkastukset kolmen vuoden välein ja seurannan vuosittain.

3 TUNNISTAMINEN, PUHEEKSIOTTAMINEN JA PUUTTUMINEN

Päihteiden käyttäminen saattaa näkyä käyttäytymisessä päihtyneisyytenä tai krapulaisuutena, alkoholin hajuna tai muina helposti havaittavina päihteiden käytön merkkeinä. Päihteiden käyttö voi olla taustalla monenlaisessa oireilussa, kuten toistuvina lyhyinä poissaoloina, myöhästelyinä tai opintosuorituksen huonontumisena. Vaikeuksien taustat voivat olla monenlaiset ja taustalla voi vaikuttaa myös muut syyt kuin päihteet.

Tässä päihde- ja riippuvuusohjelmassa toiminnallisilla riippuvuuksilla tarkoitetaan erityisesti internet- ja peliriippuvuuden muotoja. Toiminnallisten riippuvuuksien kehittyessä tuntomerkkejä voi olla haastavaa huomata, sillä ne eivät näy päihderiippuvuuksien tuntomerkkien tapaan yhtä hyvin fyysisessä olemuksessa tai merkkejä ei pysty varmasti yhdistämään toiminnalliseen riippuvuuteen. Myös rajan vetäminen ongelmattoman, ongelmapelaamisen ja peliriippuvuuden välille voi olla haastavaa. Kuitenkin myös toiminnallisten riippuvuuksien kohdalla on hyvä muistaa, ettei huolen puheeksiottamiseen tarvita todisteita.

Merkkeinä riippuvuudesta voidaan pitää samankaltaisia, kuin aineellisissa riippuvuuksissakin. Toiminnallinen riippuvuus voi näkyä opiskelijan olemuksessa fyysisen ja psyykkisen terveyteen vaikuttavana haittana, mutta erityisesti sosiaalisessa elämässä, opiskelukyvyyssä sekä talouden hallinnassa, kun rahan ja ajan käyttö painottuu lähinnä esimerkiksi pelaamisen mahdollistamiseen. Pitkään jatkuessaan riippuvuuteen voi liittyä häpeää ja toiminnan salailua.

Puuttumisen ja puheeksioton tavoitteena on aina ensisijaisesti opiskelijan hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn tukeminen. Puheeksiottoon riittää huolen herääminen eikä huoleen tarvita todisteita. Tarkoituksena ei ole ilmiantaa tai rangaista, vaan ilmaista huoli opiskelijalle ja pohtia huolta aiheuttanutta tilannetta yhdessä hänen kanssaan. Puheeksiotossa alkuun voi auttaa kuulumisten kysyminen, joka avaa myös opiskelijalle mahdollisuuden kertoa tilanteestaan itse. Keskustelu tulee muodostaa niin, että huolen kantaja kertoo omia havaintojaan huolta herättäneen opiskelijan käyttäytymisestä ja kysyy niihin syytä sekä selittää, mistä huoli on herännyt. Kohtaamisessa tulisi tavoitella kunnioittavaa ja avointa kohtaamista, jossa huolta herättäneellä on mahdollisuus tulla kuulluksi ja tuetuksi. Kaikissa toiminnoissa on huomioitava, ettei opiskelijan oikeusturvaa loukata.

Avuksi huolen puheeksi ottamisessa voi käyttää huolen vyöhykkeistöä, joka auttaa jäsentämään ja arvioimaan herännyttä huolta, omia auttamismahdollisuuksia ja lisäavun tarvetta.

Huoleton tilanne	Pieni huoli		Harmaa vyöhyke		Suuri huoli	
1	2	3	4	5	6	7
Ei lainkaan huolta.	Pieni huoli tai ihmettely käynyt mielessä; luottamus omiin mahdollisuuksiin vahva.	Huoli tai ihmettely käynyt toistuvasti mielessä; luottamus omiin mahdollisuuksiin hyvä. Ajatuksia lisävoimavarojen tarpeesta.	Huoli kasvaa; luottamus omiin mahdollisuuksiin heikkenee. Mielessä toimus lisävoimavaroista ja kontrollin* lisäämisestä	Huoli tuntuva; omat voimavarat ehtymässä. Selvästi koettu lisävoimavarojen ja kontrollin lisäämisen tarve.	Huolta paljon ja jatkuvasti; lapsi/nuori vaarassa. Omat keinot loppumassa. heti.	Huoli erittäin suuri; lapsi/nuori välittömässä vaarassa. Omat keinot lopussa. Muutos lapsen tilanteeseen saatava heti.

* kontrolli = tilanteen hallinnan lisääminen esimerkiksi rajoittamalla jotain epätoivottavaa asiaa

3.1 Centrian kampukset

Jos opetushenkilökunnalla herää huoli opiskelijan päihteiden käytöstä, asia on otettava välittömästi puheeksi hänen kanssaan. Suositeltavaa on, että puheeksiottaja on opiskelijan opettajatutor tai muu opiskelijan tilanteen tunteva tai joku, jolla on kokemusta puheeksiotosta. Keskustelut opettajan ja opiskelijan välillä ovat luottamuksellisia, eikä opettaja saa kertoa opiskelijasta henkilötietoja ilman opiskelijan suostumusta. Jatkotoimenpiteistä opiskelija ja opettaja sopivat yhdessä.

Opetushenkilökunta, opettajatutor tai opiskelija voivat ottaa yhteyttä myös päihdeyhdyshenkilöön, jos päihteiden käyttö on huolta herättävää ja tilanteen selvittämiseksi tarvitaan neuvoja puuttumiseen tai tilannetta on tarpeen arvioida hoitoonohjausneuvottelussa. Jos opiskelija on esimerkiksi osallistunut opetukseen päihtyneenä tai krapulaisena, kirjataan tapaus ja otetaan yhteyttä päihdeyhdyshenkilöön, joka järjestää hoitoonohjausneuvottelun. Tästä tiedotetaan myös opiskelijaa.

3.2 COPSA, vertaistutorit ja opiskelijat

Opiskelijat ja opiskelijajärjestöt ovat tärkeässä asemassa opiskelijatovereiden päihde- ja riippuvuusongelmien tunnistamisessa. Lähellä toimivat opiskelijatoverit havaitsevat usein muita toimijoita helpommin ja aiemmin päihdekäytön ongelmia tai huolta aiheuttavia muutoksia. Päihteiden käyttöön liittyvät ongelmat voivat näkyä mm. lisääntyneenä tapaturma-alttiutena, riitaantumisenä tai ärtyneisyytenä päihtyneenä. Alkoholin ongelmakäytön merkkejä ovat esimerkiksi sammumispisteeseen juominen tai muistin menettäminen. Huumausaineiden käyttöön voi liittyä aistiharhat, harha-ajatukset sekä outo tai aggressiivinen käytös. Toiminnallinen riippuvuus voi näkyä opiskelijan olemuksessa fyysisen ja psyykkisen terveyteen vaikuttavana haittana, mutta erityisesti sosiaalisessa elämässä, opiskelukyvystä sekä talouden hallinnassa, kun rahan ja ajan käyttö painottuu lähinnä esimerkiksi pelaamisen mahdollistamiseen. Pitkään jatkuessaan riippuvuuteen voi liittyä häpeää ja toiminnan salailua.

Jos toisen opiskelijan käytöksestä herää huolta, se on suositeltavaa ottaa puheeksi. Puheeksiottoon voi hakea tukea esimerkiksi päihdeyhdyshenkilöltä, opettajatutorilta tai opinto-ohjaajilta.

3.3 YTHS

YTHS pyrkii tunnistamaan haitallisen päihteiden käytön opiskelijoiden terveystarkastuksessa, tarvittaessa AUDIT-kyselyllä ja ottamalla päihdekäytön aktiivisesti puheeksi terveystarkastuksissa ja vastaanottojen yhteydessä. Vastaanotoilla selvitetään päihteiden käytön mahdollista yhteyttä opiskelijan terveydentilan ja toimintakyvyn haasteisiin.

Jos opiskeluterveydenhuollossa herää huoli, sovitaan opiskelijan kanssa seurantakäynnit tai ohjataan eteenpäin hoitoon. Opintojen järjestämisessä kehoitetaan olemaan yhteydessä opinto-ohjaajaan tai opettajatutoriin.

3.4 Huumausainetestaus

Huumausainetestin todistus voidaan vaatia kaikilta ammattikorkeakouluopiskelijoilta.

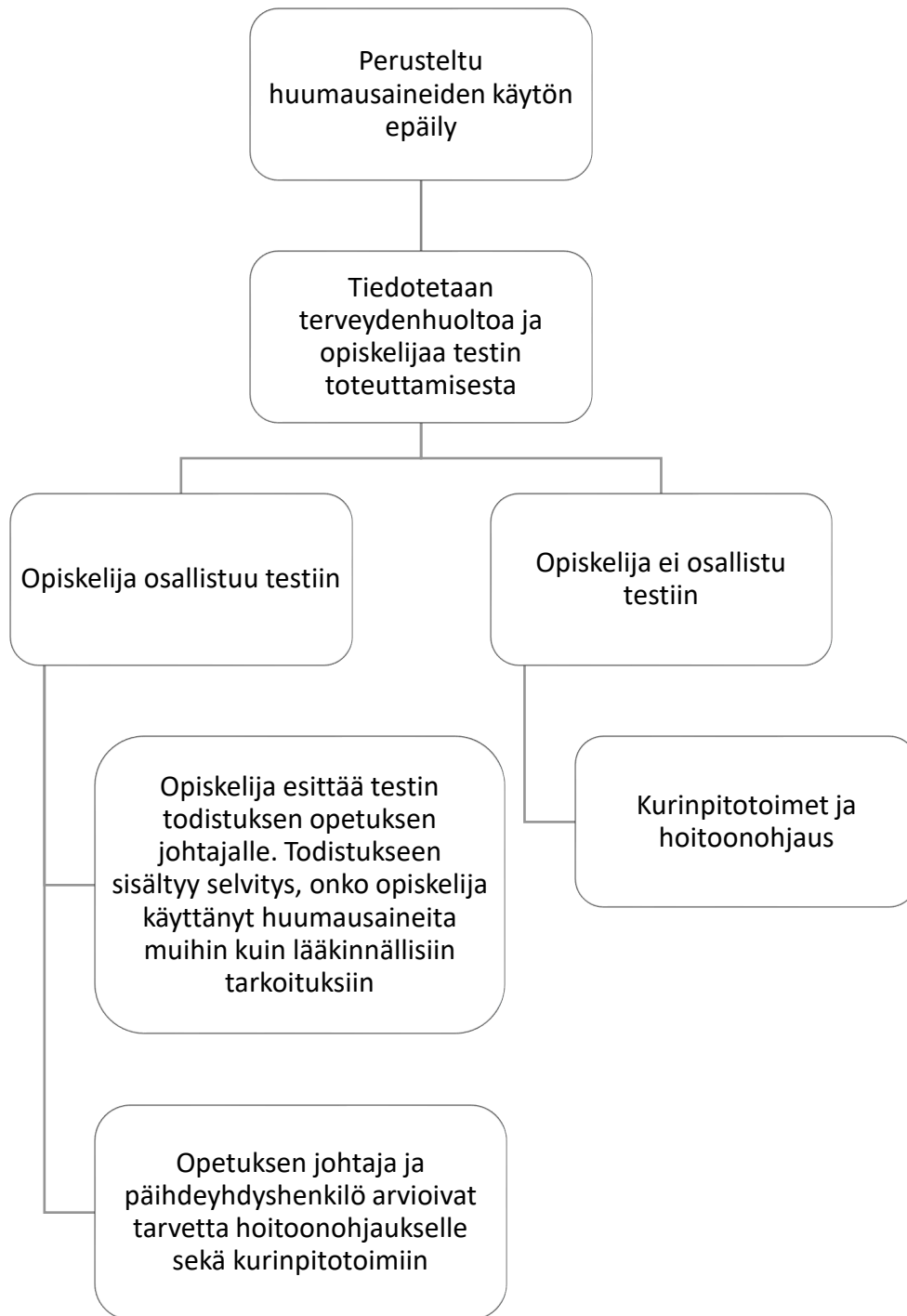
Tämä päihde- ja riippuvuusohjelma täyttää ammattikorkeakoululain (932/2014) velvoitteet ammattikorkeakouluille kirjallisten toimintaohjeiden laatimisesta opiskelijoiden päihteiden käytön

ehkäisemiseen ja päihdeongelmaan puuttumiseen. Todistusta huumausainetestistä voidaan vaatia silloin, kun on perusteltu aihe epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin osallistuessa tai harjoittelussa tai hänellä epäillään olevan riippuvuus huumeista. Huumausainetestiin on mentävä välittömästi, kuitenkin viimeistään 2 vrk:n kuluessa virallisesta ilmoituksesta

Testaamisen tulee olla välttämätöntä opiskelijan toimintakyvyn selvittämiseksi. Opiskelijan tulee toimia tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja joissa huumeiden vaikutuksen alaisena tai riippuvaisena toimiminen vaarantaa vakavasti

- 1) opiskelijan itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä
- 2) liikenteen turvallisuutta
- 3) salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suojaa tai eheyttä tai
- 4) merkittävästi lisää ammattikorkeakoulun tai sen ylläpitäjän tai harjoittelupaikan hallussa olevien huumausaineiden laittoman kaupan ja leviämisen riskiä.

Perusteltu epäily voi perustua esimerkiksi opettajan tai harjoittelun ohjaajan havaintoihin opiskelijan käyttäytymisestä tai muilta saatuun palautteeseen, jota voidaan pitää luotettavana. Henki tai terveys voi vaarantua esim. sellaisissa opinnoissa ja tilanteissa, joissa käytetään vaarallisia koneita, laitteita tai työkaluja tai opiskelija vastaa esim. lääkkeiden annostelusta, potilaiden hoidosta tai alaikäisten tai asiakkaiden turvallisuudesta. Salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suoja ja eheys voi vaarantua esim. potilas- tai asiakastietojen tai pankkitilitietojen osalta.

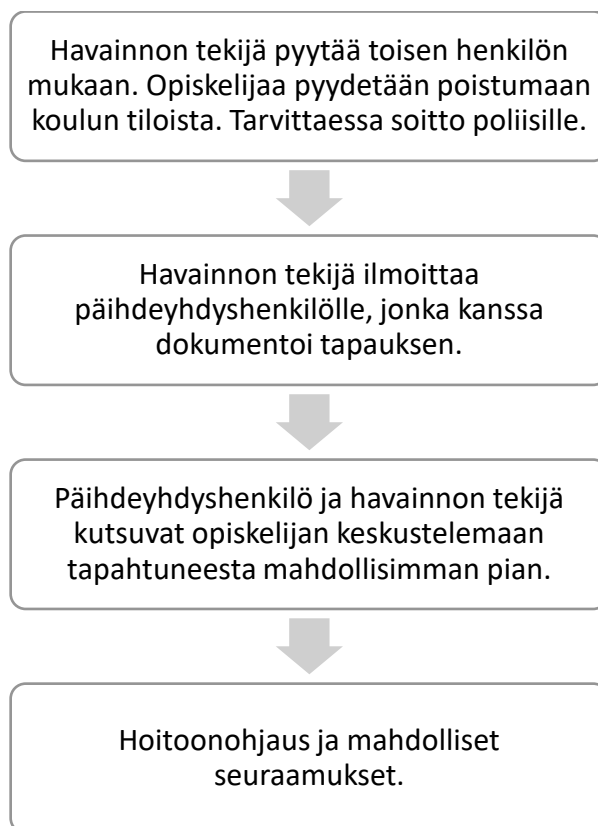
3.5 Päihtynyt opiskelija

Centrian opiskeluympäristön turvallisuuden ja mielekkyyden ylläpitämiseksi päihtyneenä, krapulaisena tai vieroitusoireisena oleminen kampusten alueella tai ammattikorkeakoulun tilaisuuksissa ei ole sallittua. Ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoululla on mahdollisuus poistaa häiritsevä, väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvä tai toisen henkilön henkeä tai terveyttä vaarantava opiskelija

sen tiloista tai tilaisuuksista. Poistamisen jälkeen opiskelija kutsutaan keskustelemaan asiasta mahdollisimman pian.

Päihdeyhdyshenkilö kokoaa ilmoitukset päihdekäytön takia opetuksesta poistetuista opiskelijoista.

Jos opiskelija kokee tulleensa poistetuksi ammattikorkeakoulun alueelta väärin perustein, hän voi toimittaa todistuksen päihteettömyydestään YTHS:n kautta.

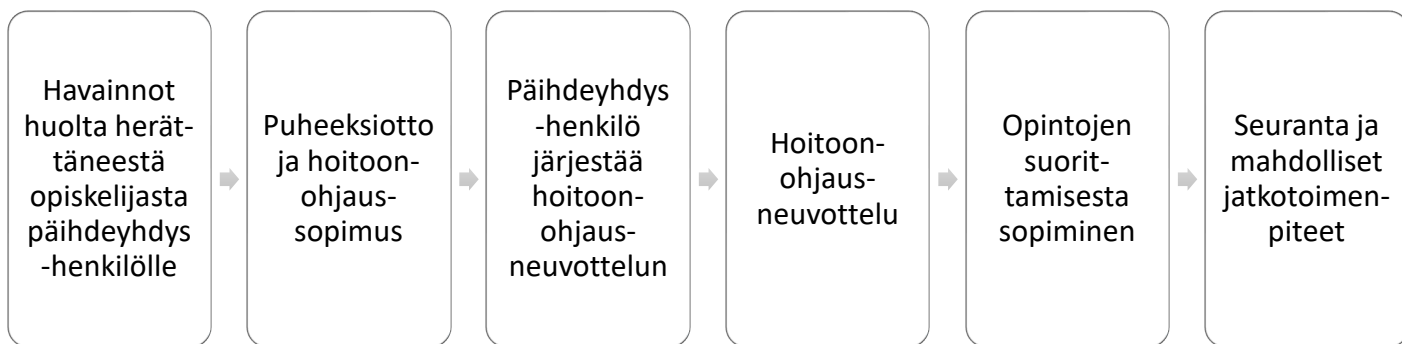

4 HOITOONOHJAUS

Opiskelijalle järjestetään hoitoonohjausneuvottelu, mikäli päihteidenkäyttö vaikuttaa selvästi opintoihin, vaarantaa turvallisuutta tai opiskelijan terveyttä tai jos opiskelijan huumausaineiden käyttö on riippuvuustasoisista. Esimerkkejä tällaisista tilanteista ovat opetukseen päihtyneenä tai krapulaisena

osallistuminen tai opintoihin osallistumatta jättäminen päihteiden käytön vuoksi. Myös toiminnallisista riippuvuutta epäiltäessä järjestetään hoitoonohjaus.

Hoitoonohjausneuvottelun järjestää päihdeyhdyshenkilö ja neuvotteluun osallistuvat päihdeyhdyshenkilön tai korkeakoulua edustavan henkilön ja opiskelijan lisäksi YTHS:n edustaja sekä tarvittaessa opiskelijan tukihenkilö. Hoitoonohjausneuvottelussa puheenjohtajana on YTHS:n edustaja ja neuvottelussa käsitellään mm. riippuvuuden vakavuutta, selvitetään hoidon tarpeellisuutta ja mahdollista sopivaa hoitomuotoa, opintojen tilannetta ja opintojen keskeyttämisen vaikutuksia. Neuvottelussa sovitaan myös mahdollisesti jatkossa pidettävistä kokoontumisista, jotka voivat olla jatkossa tilanteesta riippuen myös pienempi muotoisia.

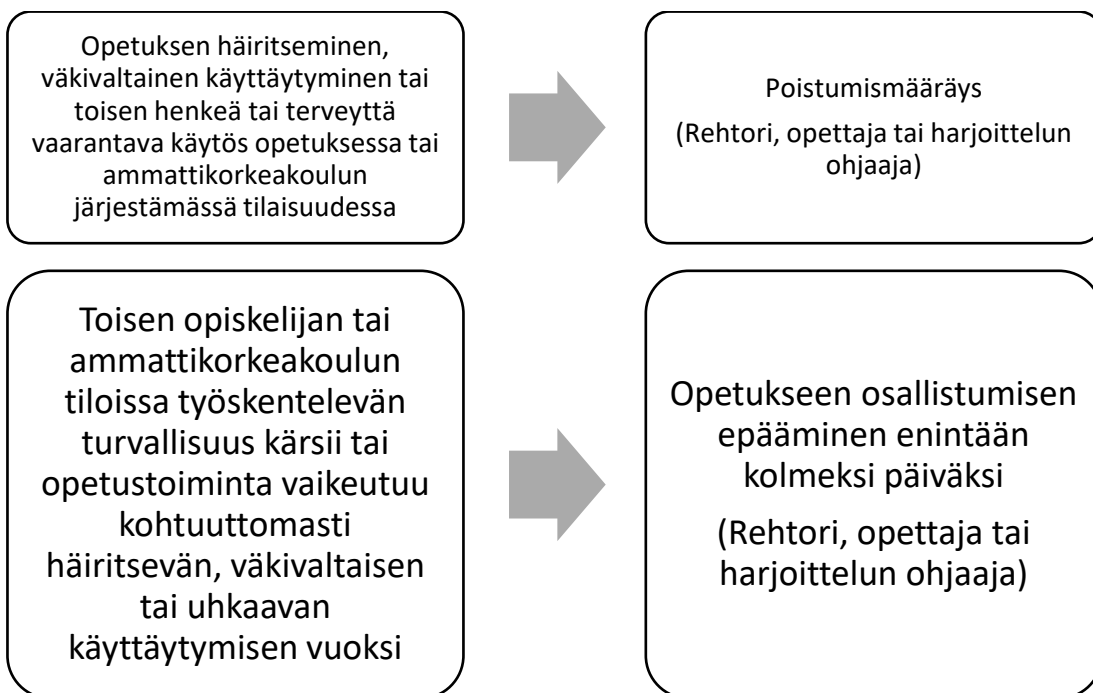
4.1 Opintoihin paluu opintojen keskeytymisen jälkeen

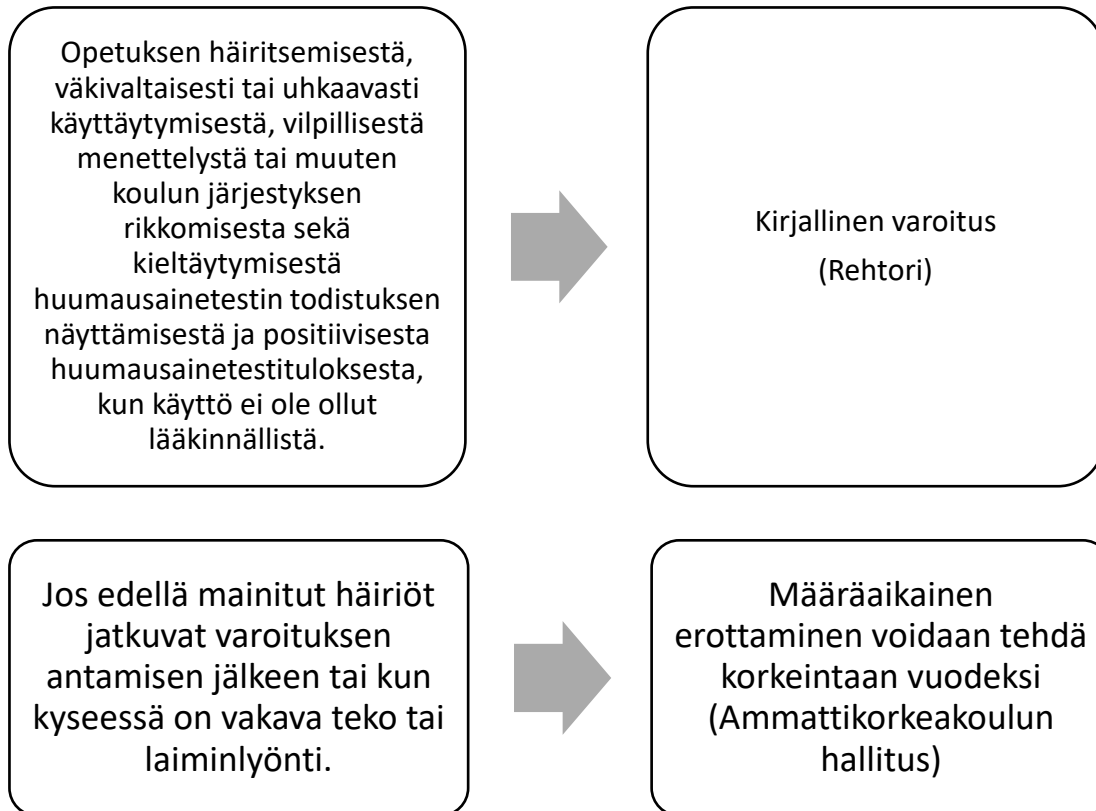
Päihdeongelmat voivat olla syynä opintojen hidastumiseen tai keskeytymiseen. Opintoihin palatessa opiskelijan tukemiseksi koko korkeakoulu yhteisö osallistuu omalta osaltaan edistämään opiskelijan palaamista yhteisöön vaikeidenkin tilanteiden jälkeen. Paluun onnistuminen vaatii paljon opiskelijalta itseltään, mutta tukea tarjoaa mm. opettajatutor, opinto-ohjaaja, opintopsykologi ja opiskeluterveydenhuolto. Opintoihin palatessa laaditaan opinto-ohjaajan kanssa sopiva suunnitelma opintojen suorittamiseksi loppuun ja opinnoissa kiinni pysymisen tueksi.

5 SEURAAMUKSET

Ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaan ammattikorkeakoulu voi käyttää kurinpitotoimenpiteinä opiskelijan poistamista ammattikorkeakoulun opetustilanteesta tai tilaisuudesta, opetukseen osallistumisen epäämistä kolmeksi päiväksi, kirjallisen varoituksen antamista tai opiskelijan erottamista määräajaksi, joka voi enintään olla yksi vuosi.

Poistumismääräys voidaan antaa opetuksen häiritsemisestä, väkivaltaisesta käyttäytymisestä tai toisen henkeä tai terveyttä vaarantavasta käytöksestä. Opetukseen osallistuminen voidaan evätä silloin, kun toisen opiskelijan tai ammattikorkeakoulun tiloissa työskentelevän turvallisuus kärsii tai opetustoiminta vaikeutuu kohtuuttomasti häiritsevän, väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi. Kirjallinen varoitus voidaan antaa opetuksen häiritsemisestä, väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytymisestä, vilpillisestä menettelystä tai muuten koulun järjestyksen rikkomisesta sekä kieltäytymisestä huumausainetestin todistuksen näyttämisestä ja positiivisesta huumausainetestituloksesta, kun käyttö ei ole ollut lääkinnällistä. Määräaikainen erottaminen voidaan tehdä korkeintaan vuodeksi, jos edellä mainitut häiriöt jatkuvat varoituksen antamisen jälkeen tai kun kyseessä on vakava teko tai laiminlyönti.

6 PÄIHDE- JA RIIPPUVUUSOHJELMAN SEURANTA

Ohjelma tarkistetaan vuosittain syyskauden alussa, jolloin käydään läpi edellisvuoden tilanne ja hoitoonohjaukset sekä päivitetään ohjelmasta vähintään toimijat ja yhteystiedot ajantasaiseksi. Laajempi päivittäminen ja sisällön ajankohtaisuuden varmistaminen tehdään viiden vuoden välein. Päihde- ja riippuvuusohjelman päivittämisestä vastaavat päihdeyhdyshenkilöt. Opetuksen johtoryhmä on valtuuttanut kampusten päihdeyhdyshenkilöiden valinnan hyvinvointifoorumille.

7 TOIMIJA JA YHTEISTYÖTAHOT

Päihdeyhdyshenkilöt 2021		
Kokkola	Linda Krokfors, opinto-ohjaaja	0447250406
Pietarsaari	Johanna Reitti, opintoneuvoja	0405875541
Ylivieska	Marko Laitila, lehtori	0444492545

Yleis- ja mielenterveyden palvelut, YTHS		
Kokkola	Pietarsaari	Ylivieska
Talonpojankatu 2, 67100 Kokkola (Yliopistokeskus Chydenius) Avoinna: ma-to klo 8–15, pe 8–14 041 730 8354	Pihlajalinna Pietarsaari Kauppiaankatu 6, 68600 Pietarsaari	Terveystalo Ylivieska Asemakatu 12, 84100 Ylivieska
Hoidontarpeen arviointi ja ajanvaraus puhelimitse p. 046 710 1073 ma-to klo 8–15, pe klo 8–14		

Päihde- ja riippuvuuspalvelut		
Kokkola	Pietarsaari	Ylivieska
Portti Terveystie 4, 67200 Kokkola Avokuntoutus - A-klinikka - Nuotta nuorten tuki- ja neuvontapiste 040 806 8101 https://www.soite.fi/paihde-palvelut	Riippuvuushoitoklinikan avohoito Ilman ajanvarausta: Alholminkatu 12 (sisäpiha), 68600 Pietarsaari Puhelinaika arkisin klo 8 - 11 06 786 3506 Sairaanhoitaja: 06 786 2607 Ajanvarauksella: Koulukatu 25 – 27, 68600 Pietarsaari 06 786 3506 Sosiaaliterapeutti: 06 786 2606	A-klinikan päivystysaika on Ylivieskassa ma-to klo 8-11 (Terveyskeskuksessa vastaanoton käytävällä) Ylivieskan terveystalo Kirkkotie 4, 84100 Ylivieska Terapiakeskuksen puhelinneuvonta (toimisto): 08 419 5320 https://www.kalliopp.fi/

	https://www.sochv.jakobstad.fi/aikuiset/paihde-ja-riippuvuushoito/	
--	---	--

Linkkejä
https://www.mielenterveystalo.fi/
https://www.peluuri.fi/
https://paihdelinkki.fi/
https://ehyt.fi/paihde-peli-info/

8 LÄHTEET

Eriksson, Esa & Arnkil, T. 2012. Huoli puheeksi. Opas varhaisista dialogeista. Stakes. Saatavilla: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90845/URN_ISBN_978-951-33-1792-8.pdf?sequence. Viitattu 20.9.2021.

Koski-Jännes A. & Korkeila, J. 2021. Aine- ja toiminnalliset riippuvuudet. Saatavilla: <https://paihde-linkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/toiminnalliset-riippuvuudet/aine-ja-toiminnalliset-riippuvuudet/>. Viitattu: 23.9.2021.

Opiskelijoiden päihdeohjelma. Toimenpideohjelma opiskelijoiden päihteiden käytön sekä tupakoinnin vähentäminen. Toimintaohjelma. Saatavilla: <https://www.unifi.fi/wp-content/uploads/2019/09/OpiskelijoidenPaihdeohjelma2019.pdf> Viitattu: 24.9.2021.

Ammattikorkeakoululaki. 14.11.2014/932. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>. Viitattu: 19.8.2021.

Partainen, A., Holmberg, J., Inkinen, M., Kurki, M. & Salo-Chydenius, S. 2015. Päihdehoitotyö. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

JAMK-ammattikorkeakoulu. Pidä huolta! JAMKin opiskelijoiden varhaisen välittämisen malli. Mielen terveys- ja päihdeongelmat. 2021.

OAMK-ammattikorkeakoulu. Puuttuminen on välittämistä. Opiskelijoiden päihdeohjelma. 2021. Saatavilla: https://www.oamk.fi/opinto-opas/application/files/3916/1666/2566/Paihdeohjelma_OAMK_240321.pdf. Viitattu: 23.9.2021.

Centria-ammattikorkeakoulu. Sora-toimintaohje. 2020. Saatavilla: https://web.centria.fi/Data/content/SORA-ohje_Centria-amk_2020.pdf. Viitattu 20.9.2021.

Opetustilaisuudesta poistaminen päihdekäytön takia

Ammattikorkeakoululain (38 §) mukaan opetusta häiritsevä, väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvä tai toisen henkeä tai terveyttä vaarantava opiskelija voidaan määrätä poistumaan tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka ammattikorkeakoulun järjestämästä tilaisuudesta.

Opiskelijan tiedot

Nimi	Henkilötunnus
Opetusjakso/Tilanteen kuvaus	

Selvitys tapahtuneesta

Kuvaus tilanteesta	
Miten päihdehaitta todettiin? ☐ Humalatila ☐ Muu päihtymys ☐ Krapula Lisätietoja:	☐ Muut vieroitusoireet ☐ Epäasiallinen tai häiritsevä käytös
Opiskelijan oma näkemys tilanteesta	
Jatkotoimenpiteet	

Päivämäärä ja paikka

Opettajan allekirjoitus, nimenselvennys ja yhteystiedot

Hoitoonohjaussopimus

Opiskelijan tiedot

Nimi	Henkilötunnus
Lähiosoite	Puhelin
Tutkinto-ohjelma	

Hoitoonohjauksen syy

Sitoumus

Sitoudun riippuvuuteni aiheuttamien haittavaikutusten vuoksi hoitoon, jonka tarkempi sisältö määräytyy terveydenhuollon palveluissa tehtävässä hoitosuunnitelmassa. Hyväksyn, että opinto-ohjaajalla on oikeus saada terveydentilaani ja toimintakykyäni koskevia tietoja siinä määrin kun se on opintojen ohjaamisen kannalta tarpeellista.

Päivämäärä ja paikka

Opiskelijan allekirjoitus

Allekirjoitettu ilmoitus toimitetaan paperisena kampuksen päihdeyhdyshenkilölle.

Tiedonsiirtolomake ammattikorkeakoululta terveydenhuollolle - Opiskelija velvoitettu esittämään huumausainetestiä koskeva todistus

Todistus toimitetaan kampuksen päihdeyhdyshenkilölle _____

Opiskelijan tiedot

Nimi	Henkilötunnus
------	---------------

Perustelu vaatimukselle esittää huumausainetestiä koskeva todistus

Epäily huumausaineiden vaikutuksen alaisena olemisesta Epäily huumausaineriippuvuudesta

Kuvaus päihtymysepäilystä ja mistä tehtävistä opiskelija on ohjattu testaukseen sekä paikka, päivämäärä ja kellonaika

Päihtymystilan arvioija (Centrian tai harjoittelupaikan edustaja)	Puhelin
--	---------

Päihtymystilan arviointi

Puhe: ☐ Selvää ☐ Epäselvää	Puhuteltavuus: ☐ Kyllä ☐ Heikentynyt
Ajan ja paikan taju: ☐ Kyllä ☐ Heikentynyt	Kävely: ☐ Varmaa ☐ Epävarmaa
Reaktiokyky: ☐ Normaali ☐ Hidastunut	Alkoholin haju: ☐ Kyllä ☐ Ei

Olemus:		Fyysiset oireet:	
☐ Rauhallinen, hallittu	☐ Uhitteleva	☐ Ei ole	☐ Hikoilu
☐ Unelias	☐ Ahdistunut	☐ Levottomuus	☐ Vapina
☐ Euforinen, menee lujaa	☐ Itkuinen	☐ Oksentaminen	

Kuvaus toimintakyvyn heikentymisestä

Huumausainetestaustodistuksen esittämiseen velvoittaneen korkeakoulun edustajan yhteystiedot

Nimi	Puhelin
------	---------

Opiskelija on ohjattu terveydenhuoltoon huumausainetestausta varten

Päivämäärä	
Kellonaika	
Terveydenhuollon yksikkö	
Mahdollisen saattajan nimi	

Päivämäärä ja paikka**Päihtymistilan arvioijan allekirjoitus**

Opiskelijan näkemys

Myönnän huumeiden käytön/huumeriippuvuuden Kiellän huumeiden käytön/huumeriippuvuuden

Päivämäärä ja paikka**Opiskelijan allekirjoitus**

Opiskelijalla tulee olla testitilanteessa mukanaan kuvallinen henkilötodistus. Tämän asiakirjan alkuperäinen kappale on ammattikorkeakoulun kappale. Yksi kopio on annettu opiskelijalle ja yksi jää terveydenhuollon yksikköön.